

Vydūnas apie meilę

VYDŪNAS APIE MEILĘ

2016
Kaunas

UDK 101.8
Vi46

ISBN 978-609-8158-10-6

Viršeliui panaudotas Eglės Vindašienės karpinys

Vydūno draugija

www.vydunodraugija.lt

www.vydija.lt

2016 m.

Spausdino UAB „Print easy“
A. Juozapavičiaus 7N, LT-45251 Kaunas
Tiražas 1000 egz.

ĮVADAS

Nemylėk, nes kentėsi.

Jei nemylėsi, dar daugiau kentėsi.

Meilė – tai nepaprastas ir nepaaiškinamas jausmas. Meilė anksčiau ar vėliau užklumpa kiekvieną. Meilė pavidina savyje, užplūsta visą žmogų, pripildo, veržiasi išorėn. Protas nepajėgia meilės suvaldyti. Meilė bekrasė kaip dangus, ji ryški kaip saulė, gili kaip vandenynas.

Meilė, kaip ir gimimas, mirtis ar Dievas, yra slėpinys. Galbūt tai, ką vienas kitam jaučia vyras ir moteris, niekada neišeis iš slėpinio ribų. Meilė labai talpus žodis, joje slypi ištikimybė ir išdavystė, žavesys ir melas, skaistumas ir purvas... Meilė ateina ir nueina, atneša palaimą ir skausmą. Meilė sukelia jausmą, kad atsitiko kažkas nepamirštamo ir nepaprasto.

Paklauskite apie meilę jaunų ir senų – visi žinos, ką pasakyti, tačiau atsakymai bus labai skirtingi. Įsiklausykime, ką apie meilę sako Vydūnas savo knygoje „Gimdymo slėpiniai“. Vydūno mintys apie meilę yra šios knygos apie lyčių santykius užbaigiamasis skyrius.

Sklandesniam skaitymui ir geresniam suvokimui kalba sušiuolaikinta, tačiau prasmė ir vydūniškas stilius išlaikyti.

Kalbą taisė ir pastabas išnašose surašė

Aleksandras Žarskus.

MEILĖ

Kalbant apie priešingas gintis*, labai dažnai prisimenama meilė, tarsi ji būtų kasdienybės dalykas. Tačiau taip nėra. Kalbėdami apie meilę žmonės mintyje turi ką kitą: moterys – įsimylėjimą, o vyrai dažniausiai

* Vydūnas vartoja primirštą žodį *gintis*. Jo nereikėtų keisti į išsigalėjusį žodį *lytis*, nes žodžio gintis reikšmė yra platesnė ir nurodo į svarbiausią ginties (lyties) paskirtį – pradėjimą ir gimdymą. Tuo labiau, kad šiandien lytį norima atskirti nuo prigimties. Žodžio gintis prasmės aiškiai rodo, kad lytis neatskiriama nuo prigimties. Aiškumo dėlei, pasitelkime lietuvių kalbos žodyną:

Gintis – 1. *gimimas; kilmė*: Ne po daug žemės radom iš ginties. (Dusetos). Ginties dieną švenčiame. (A. Baran.); Kokios tu ginties – ar paliokas, ar lietuvis? (Švenčionys). Pasisveikinom kaip broliai vieno krašto, vienos ginties. (senieji raštai). 2. *prigimimas, gamta*: Tai yra dovanos gimtinosios, tai yra priguliničios gimčiai žmogaus. (A. Baran.). Nėra daikto gražesnio prieš gimtį. (A. Baran.). 3. *lyties organai* (genitalia). 4. *gimda, iščios* (uterus): Šiandien visą dieną nebuvo ginties skausmų. (Mosėdis). 5. *lytis*: Jau tai neabejojamas daiktas yra, kad ir augymės vairinasi viena nuo kitos gimčia (sexus). (A. Pabrėža). Tamsta, žmogumi vyriškosios ginties, mes negalim pasitikėti. (Šatrijos Ragana). 6. gram. *giminė*: Niekatrosios ginties vienaskaitos vardininko galūnė. (K. Būga). [LKŽ, III t., p. 315]

Sąvoka *gintis* yra tarsi daugiabriaunis kristalas, kuris, įterptas į tam tikrą prasmę nešantį sakinį, sušvinta viena ar kita, ar net keliomis savo briaunomis. Paliekame skaitytojui suvokti, kuri *ginties* prasmė labiausiai išryškėja skirtingose teksto vietose.

– geismą. Meilės jie beveik visai nepažįsta. Ji yra retas svečias pasaulyje, o įsigeidimo ar įsimylėjimo apstu.

Įsigeidęs ar įsimylėjęs nori kitą sau turėti, nori iš jo naudos, malonumo, pasimėgavimo. Jausdamas savyje trūkumą, žmogus tiki, kad kitas jį papildys. To ypač viena iš kitos tikisi skirtingos gimtys. Vyras geidžia merginos, kad ji taptų jo turtu, jam „tektu“, jam atsiduotų. Įsigeidimas yra savanaudiškas, bet jis reiškia ir ką kitą. Geidžiantysis antros gimties, jaučia tarpą bei skirtumą tarp savęs ir geidžiamojo, todėl regimasis pasaulis jam yra pilnas atskirų vienetų, kuriems lemta vienvėje gyventi. Todėl jis ir negali suvokti kas yra meilė.

Tie, kas tikrai myli, vienas iš kito nieko nenori ir nelaukia. Tesirūpina tik tuo, kaip jam ar jai savo meilę parodyti. Meilė sau nieko nereikalauja, o tik dalina, ką ji turi, nes mylinčiajam lengviau meilę teikti, bet ne jos norėti.

Todėl meilė nepavydi. Kas tikrai myli, nepažįsta nepasitikėjimo. Jis myli taip pat, nepaisant to, kaip mylimoji ar mylimasis į tai atsiliepia. Yra toks gyvenimo dėsnis: tikroji meilė ir kitame pažadina tokią meilę.

Norint žinoti, kas ji yra, reikia pažvelgti į esaties gelmes, reikia žmogų pamatyti, kaip jis jose glūdi ir kokiuose santykiuose jis gyvena su visu tuo, kas esti. Meilė kyla iš žmogaus branduolio. Nepažindamas savęs, žmogus nežino ir kas yra tikroji meilė.

Papročiai ir įpročiai žmogų daro aklu. Jam atrodo,

kad jis kilęs iš tėvų, kad jis toks pats, kaip jo broliai ir seserys, nes jie yra to paties kraujo, kad gimtasis kraštas yra jo tėvynė, o jis jos dalelė. Tačiau dvasinė žmogaus asmenybė neleidžia jam pasilikti prie tokio gyvybės supratimo.

Parimdamas savo viduje, jis palengva, bet vis aiškiau jaučiasi asmenybė, gyvenanti visai kitu būdu. Nuo pat savo medžiaginės gyvybės pradžios, jis jautėsi augantis ir tarsi pasaulis besipildantis gyvybe ir gyvybės pavidalais. Nuolat daugėjo patirčių, jausmų, geismų, vaizdinių, minčių, sąvokų, norų. Aplink jį skleidėsi ir turtėjo regimasis pasaulis, o kartu augo ir turtėjo jo asmenybė bei josios pasaulis, tačiau jis liko atskirtas nuo ano vidinio savęs suvokimo.

Kai tik patirdavo kokį nors skaudulį ar jo buvimui iškildavo koks nors pavojus, jis jausdavosi visų apleistas. Visa jam teikiama pagalba tik primena jam tikrąją jo padėtį ir suvokimą, kad jo asmenybės šaknis negali būti tame, ką mato jo akys. Jo skausmas visuomet lieka tik jo dalyku, savo rūpesčius ir vargus jis patiria tik vienas. Niekas kitas negali pajauti to, ką jis kenčia ar kas jam kenkia. Nors paviršutiniškai sprendžiant ir kitaip atrodo, bet giliau pajautus tampa aišku, kad žmogus su savo skausmais visuomet yra vienas.

Taipogi ir jo džiaugsmas, dvasios pakilimas, jo sielos gyvybė, išmanymo sušvitimas, jausmų ar norų suskambėjimas, visa tai lieka tik jo patirtimi, jo vidine pa-

tirtimi. Nors jis vaizdžiai ir gyvai apie tai kalbėtų, nors sukurtų kažkokius meno kūrinius, vis dėlto jis jaustų, kad negali su kitais pasidalyti savo siela, savo gyvybe, savu juo pasauliu.

Iš viso to kyla tikrasis, giliausias ir gal skaudžiausias vienatvės pajautimas. Save ir pasaulį pažinęs žmogus, kuris yra iškilęs virš to, kas gyvenime yra įprasta, visai aiškiai jaučia savo vienatvę. Visa, kas jam iš tiesų yra gimininga, artima ir sava, slypi tarsi už geležinių vartų. Visa, kas tikrai tikra, jam yra neprieinama. Visose gyvybės apraiškose jis visuomet lieka vienas. Nors šalia jo būtų žmonės ir jį globotų, nors kreiptų į jį savo širdis, jo nepasiektų. Jie paliestų tik jo vienatvės pakraščius, bet ne jį patį.

Tikrai save pažinęs žmogus, gyvai jaučiantis savo dvasią-sielą ir jos ryšius su viskuo, kas yra, žino, kad yra vienas, vieniui vienas. Jei žmogus to nesuvokia, kaip dažniausiai būna, ir gyvena aklais įprasto gyvenimo papročiais, tai skaudžioji tiesa, – kad jis yra vieniui vienas, – apsireikš jam mirties valandą.

Didieji mąstytojai yra kalbėję apie apleistąjį žmogų, ir garsieji poetai graudžiomis eilėmis yra rašę, kad tarp tiek įvairios gyvybės tik vienas žmogus yra našlaitis. O mūsų dainos raudulingai dainuoja apie mergaitę be tėvelio, be močiutės, kuriuos pavaduoja mėnuo ir saulutė. Visumos jūrose žmogus vienas plaukia savo laivelyje.

Vis dėlto žmogus turi savo ištakas, kažkur yra jo asmenybės šaknis. Jo tikrasis Aš negali būti iš niekur atsiradęs. Manyti, kad Aš yra kilęs iš kūno ir smegenų veiklos, tegali juokdariai.

Tas Aš tikrai ir skaudžiai jaučia savo vienišumą, nors jo kūnas ir smagiai leistų laiką. Žmogaus Aš, tai yra jo dvasia-siela, yra ta esaties dalis, kurioje vienintelėje su pilnu žinojimu ir šviesia sąmone gyventi galima. Tiktai šią galimybę reikia paversti tikrove. O tam geriausiai tinka, kaip jau sakytą, gyvenimas. Tam Kūrybos Galia skyrė dvi gimtis, dvi žmogaus gimtis.

Iš žmogaus vienvės randasi ilgesys to, kas galėtų pašalinti jo vienišumą. Šis ilgesys negali kilti iš kūno. Kūnas gali tik glaustis prie kito kūno. Nekyla jis ir iš žmogaus geismingumo. Geismingumui tai nereikalinga, nes jis nori tiktai dirginimo ir taip labiau pajauti savo gyvybingumą. To ilgesio šaltinis nėra ir mintys, kurios be atvangos plaukia per žmogaus sąmonę ir jungiasi tarpusavyje. Niekuomet neišnyksta jų srovė.

Vien tik žmogaus siela neturi sau lygaus. Todėl žmogaus ilgesys yra jo sielos ypatinga ypatybė. Tačiau kadangi dvasia-siela yra susijusi su minčių, geismų ir kūno gyvybėmis, tai ir iš jų reiškiasi ilgesys. Todėl kūnas nori glaustis prie kūno. Jausdamas kito, jam panašaus kūno gyvumą, jo kvapą, šilumą ir vėsumą, jo magnetines jėgas, žmogus nurimsta.

Iš šio gilaus ilgesio randasi abiejų gimčių – vyro ir moters – trauka. Šis ilgesys yra giliausias žmogaus savęs pajautimas. Kiek žmogus išlieka giliausiame pasijautime, tiek pirmosios vyro ir moters meilės laikas yra ypatingai šventas. Abi sielos dar nepermirkusios kūno ir geismų norais bei troškimais, bet tarsi staiga nušviestos, jaučia tą dvasinę gyvybę, kuri yra visų mūsų tėvynė.

Šį pajautimą beveik galima vadinti meile. Tuomet išnyksta apleidimo jausmas. Žmogus yra sutikęs kitą visumos gelmių apraišką ir iš jos girdi nuolatinę gaidą skelbiančią, kad nėra apleidimo, kad nėra vienatvės, kad yra vienybė, kad „abu esame du spinduliu vienos žvaigždės“.

Tada visas gyvenimas yra skambus vienos gyvybės apsiareiškimas. Amžinybės dvelksmas apgaubia mylinčius. Pražysta visas žmogaus asmuo ir krykštauja visos jo galios. Kvepia minčių dvasia, džiugina jausmai, o kūnas spindi malonumu.

Ir kas galėtų įminti už viso to glūdintį slėpinį? Visas pasaulis jiems atrodo kitoks. Tarsi pripildytas grožės* ir malonės. Tai tiesiog nenusakoma! Daug mąstytojų kalbėjo apie grožę, tačiau kas ji yra? Patyrusieji pirmąją meilę tai žino. Žino, kas yra grožė. Grožė yra meilės ir džiaugsmo šviesa, kilnumo ir gerumo vainikas.

Tačiau kas yra meilė? Aišku, kad iš meilės kyla visa tai, kas yra. Ji yra visa ko pradžia. *Meilė* yra patsai kū-

rėjas. Dievas yra meilė, – byloja šventraščiai, o išmintingieji sako, kad *meilė yra vienybės sąmonė*.

Tik reikia gerai tą vienybę suprasti. *Vienybė pirmiausia turi būti jaučiama su tuo, iš kurio žmogaus asmenybės esmė – siela yra kilusi, su tuo, kas yra žmogaus tėvynė*. Per šią vienybę galima susiliesti su kitu žmogumi, kuris taipogi jaučiasi vieningas su visumos Šaltiniu – Dievu. Tik Jame (Dievuje) galima pilnoji vienybė su mylimuoju arba mylimąja. Nėra kito kelio. Ir tik tos vienybės sąmonė, jos pajautimas yra tikroji meilė. Todėl tokia meilė laimina ir apgaubia žmones šventumu.

Pirmoji skaisti meilė nepamirštama. Ta nepaprasta patirtis įsimenama visam gyvenimui. Tik tokia meilė neilgai tetrunka. Greitai įsivyrąja kūno ir jausmųgeismų galios. Tada glaudžiasi kūnas prie kūno, tikėdamiesi didžiausio gėrio ir malonumo. Tačiau praeina

* Vydūnui, kaip ir daugeliui to meto žmonių, *grožė* yra moteriškos giminės. Lietuvių kalbos žodyne yra abu žodžiai: *grožė* ir, ko gero, naujesnis žodis *grožis*. **Grožė** – *grožis, grožybė, gražumas*: Kalnai kelmuoti, pakalnės nuplikę, kas jūsų grožei senobinei tiki? (A. Baran.) Jų laukė įvairi Lietuvos gamta ir siūlė jiems visokių savo dovanų – grožės ir džiaugsmo. (Vaižg.) [LKŽ]

Turbūt nesunku suprasti, kad grožės prigimtis yra moteriška. Su *grože* bus atsitikę panašiai, kaip ir su *dantimi* bei *debesimi*, – buvę moteriškos giminės žodžiai pamažu virto vyriškos. Ši virsmą galima pastebėti, vartant įvairių leidimo metų žodynus. Vydūnas rašo, kad kai jis žodį *dantis* pavartodavo vyriška gimine, motina jį pavadindavo vokietuku, nes vokiškai *dantis* yra vyriškos giminės.

keletas akimirų, ir visa lieka tylu, tuščia. Vėl sukyla pasiilgimas ir vėl glaudžiasi abu, bet vienybės pajautimas, kuris anksčiau taip laimino abu, pasilieka kažkur aukštybėse. Ten, kur tikisi surasti vienybę, jie jaučia tik nenugalimą skirtumą, pajaučia savo vienatvę. Tik pažvelgdami aukštyn į savo palaimos dangų, kuris kartą jiems buvo visai nusileidęs arba juodu į save pakėlęs, jie numano savo gyvenimo bendrumą.

Palengva nyksta buvęs šventumas, dingsta ir jūdviejų grožė. Bet ar gali būti, kad tai, ką jiedu patyrė, buvo tik sapnas? Tiktai nebegrižta, kas jiems buvo taip nuostabu. Kūnai vis dar tikisi palaimos. Ir palaima čia ieškoma. Kūne ir jo ragavime ieškoma meilės ir gyvybės. Ir tik per tai jie dar jaučia bendrumą.

Gyvena vienas šalia kito, gal ir jaučiasi laimingi. Juodu myli vienas kitą, tačiau nuolat nori vienas iš kito išgirsti: „Aš tave myliu“, nori išgirsti, kad yra mylimas. Tarsi be to tuo nebūtų tikima. Ir jie dažnai sako vienas kitam: „Aš tave myliu“. Nors jie ir kartu, bet iš jų akių vis labiau spindi anas skaudusis ilgesys išeiti iš vienatvės. Jis, kuris juodu suvedė, kuris jiems dosniomis rankomis teikė didįjį meilės ir vienybės pajautimą, vėl yra pasitraukęs į jūdviejų asmenybės gelmes ir atsispindi tik akyse, tarsi iš tolo.

Vis dėlto jų gyvenimas yra laimingas. Gimsta jiems vaikai, vienas, antras. Ir kaskart rodosi, tarsi vėl atsivertų jiems dangus, tarsi įžengtų į jų bendrumą nauja vie-

nybės apraiška. Kiekvienas kūdikis sukelia naują viltį. Tačiau netrukus aiškėja, kad kūdikiai tėra tik malonūs, gražūs, meilingi pavaduotojai to, ko jie taip pasiilgsta.

Pagaliau namai yra pilni žmonių. Gimdytojų meilė sukvieta iš Visumos gelmių sau artimas dvasias-sielas, ir juodu džiaugiasi savo šeimynėle. Pati meilė teikė jiems kūdikius. Pradėjimas jiems nebuvo gašlumo dalykas ir nebuvo užsibrėžtas tikslas, bet tarnavimas kūrybos galioms, jiems abiemis ilgingis meilės.

Todėl jų namuose palaima gyvena. Malonumas čia šviečia kaip pavasario saulutė. O skaistumas dvelkia kaip švelnus vėjelis. Jų vaikai tarsi gėlės. Širdingai jie sutaria ir sugyvena. Nėra ligų, nėra nesmagumų, susierzinimų. Nepamatysi susiraukusio veido, neišgirsi pikto žodžio. Tėvai myli savo vaikus, o vaikai gerbia ir myli tėvus. Nereikia jiems įsakymų – meilė ir pagarba savaime juose gyvena.

Tokie namai yra palaima ir palaiminimas visam kraštui. Yra taip, lyg Dievas per juos dalintų savo malones. Visi, buvę tuose namuose, jaučia, kad čia galima atsigausti nuo visų vargų, pasveikti kūnu ir dvasia.

Iš tiesų meilė teikia sveikatos. Kam tenka ligotas kūnas, nešvarūs jausmai, geiduliai, neskaisčios mintys, tą meilė gali visai išgydyti. Meilė yra kūrybos galia – ji naujina, gydo tai, kas sensta ir griūva. Jai valdant, kinta visa žmogaus prigimtis. Tačiau būtina jai visiškai pasišvęsti. Pagrindinė meilės radimosi ir jos galios sąlyga

yra tobulas skaistumas. Kuo labiau žmogus skaistėja, tuo daugiau meilė jame apsigyvena ir sveikina (gydo) jį, jo jausmus ir visą prigimtį. Meilė yra tikriausias gyvybės eliksyras. Tas, kurio gyvenime vyrauja meilė, nusimeta iš tėvų gautą blogąjį paveldą. Tam prasideda naujas amžius, naujas ir gyvenimas.

Mūsų dienų žmonėms tai aukštas siekis. Ir minėti namai, kuriuose širdingumas laiko visus savo globoje, ir kuriuose dora šviečia iš visų pašalių, yra tikra retenybė. Tačiau tai toli gražu dar nėra tobulybė. Tikroji meilė, nors tuose namuose būtų ir dangus, vis dėlto tik iš aukštybių telydi tokių žmonių žingsnius.

Pažvelgus į jų širdis, tai visai aiškiai matosi. Tėvas su savo rimtu gerumu nuolatos kažki kuo užimtas. O jei kartais prasitaria, matosi, kad jis mąsto apie gyvenimo prasmę. Motinėle su savo meilumu, kuris iš jos veido nuolatos šviečia, yra labai susirūpinusi dėl savo vaikų ir jų ateities. Abu, nors ir gyvena palaimingoje tarpusavyje meilėje, o su savo vaikais širdingai atlieka pareigas, vis dėlto savo viduje jaučiasi atskiri.

Bėga laikas, vaikai užauga ir kiekvienas savo takais eina per gyvenimą. Jau gana aiškiai matyti jų vienatvė. O laikui bėgant, nepaisant jų gražaus sugyvenimo ir širdingumo, vis stipriau slegia juos skaudus vienišumas.

Kur dingo visa tai, ką kartą meilė ir šventumas žadėjo? Gyvenimo bendrumą jis jiems suteikė, tačiau tame bendrumė jiedu gyvena kiekvienas su savo pasiilgimu

ir negali pasiekti antrojo sielos, nors visa širdimi to norėtų, nors kartu dirba, džiaugiasi ir liūdi, kartu praleidžia dienas, naktis ir visą amžių.

Tai gal nėra išeities iš vienatvės? Ir ta judviejų meilė gal tik aušra be dienos? Gal gimčių trauka tik apgavo žmones ir privertė tarnauti savo tikslams? Gal nėra antrojo gimties uždavinio*? Susieidamas su kita gimtimi, pradėdamas ir gimdydamas naują gyvybę, žmogus tik įsivelia į tarprius tarpusavio santykius ir kartais labai skaudžiai jaučia, kad gyvena pančiuose, kurie giliai pjauna jo širdį ir laiko vienatvėje kaip kalinį.

Ir tai yra tiesa. Bet žiūrint į žmones matosi, kad kiekvienas žmogus, kiekviena šeima yra kitokia ir gyvena skirtinguose lygiuose, kurie kartais labai skiriasi. Minė-

* Abu lyčių (gimčių) paskirties uždavinius Vydūnas aprašo „Gimdymo slėpiniuose“, kurių paskutinį skyrių čia skaityme. Pirmoji skirtingų lyčių (gimčių) paskirtis akivaizdi – tai giminės praradimas. Apie antrąjį lyčių uždavinį mažai kas nežino ir mažai kas apie jį rašo. Antrasis ir aukštesnysis lyčių paskirties uždavinys yra tiesiogiai susijęs su gyvenimo prasme. Skirtingos lyties tarpusavyje sąveikauja savo veiksmis, jausmais-geismais bei mintimis ir tokiu būdu vieno žmogaus siela žadina arba niukia kito žmogaus sielą. Šis uždavinys atskleidžia antrosios lyties grožio slėpinį. Jis labiau susietas su kitos lyties sielos žadinimu, negu su giminės praradimu. Vyras ir moteris vienas kitam gražūs dėl to, kad vienas antram būtų kuo įsakingesnė žmoniškumo ir sielos apraiška bei žadintų ją kitame žmoguje. Aukštesnysis lyčių paskirties uždavinys sprendžiasi tik tada, jei moteris ir vyras nujaučia savo santykių šventumą.

toji šeima yra labai aukštai iškilusi virš to, kas apie gimties gyvenimą šiandien yra kalbama. Labai nelygūs yra žmonės ir jų žmoniškumo laipsniai.

Dėl to galėtume kaltinti pasaulio Kūrėją. Tačiau pasaulis nėra užbaigtas, bet gyvas vyksmas, kurio sąmoningumas vis giedrėja. O tame vyksme žmogus ypatingu būdu dalyvauja. Jis, būdamas sau Aš, savo pasiryžimu žadina sąmoningumą ir vykdo gyvenimo prasmę.

Tiktai per savo amžių mažai jis tepasiekia. Bet sena išmintis sako, kad regimasis gimimas yra nuolat pasikartojantis. Todėl žmogus, dažnai gyvendamas regimajame pasaulyje, turi progos pradėtas pastangas tęsti toliau.

Taipogi ir tiems žmonėms, kurie gyveno meilės palaimoje, bet nepasiekė jos pilnatvės, bus duota nauja proga. Jie vėl užgims šiame pasaulyje. Kol atras savo asmenybės šaltinį ir patirs vienybę su Tuo, kuris yra visa ko pradžia.

Tam žmogus ir susieina su visiškai kitokiu žmogumi. Nėra tam kito kelio. Vienas Dievas tegali šalinti iš mūsų vienatvę ir skausmą. Žmogaus ilgesys turi krypti Dievo linkui ir Jį pasiekti. Ir iš tos vienybės, iš bendros gyvybės su Juo tampa galima vienybė su kitu žmogumi, bendrumas su jo gyvybe ir neapsunkinta geismais arba skaisčioji meilė.

O tam yra skirta gimtis. Ji yra pagrindinė žmogaus pažangos sąlyga. Be gimčių nebūtų regimojo žmogaus, nebūtų be jos žmoniškumo, nebūtų pasaulyje meilės. Pirmasis meilės žybsnis išstinka susitikus abiems gimtims. Reikėtų meilę auginti. Ir taip daryti verčia žmogų gimtis. Be jos neužgimtų regimajame žmoguje žinojimas, kad jo dvasios-sielos tėvynė yra meilės ir šviesos pasaulis. Nors gimtis labai dažnai suklaidina žmogų, bet vis dėlto sužadina žmoguje meilės galią. Ir pagaliau stojasi iš visų prigimties ūkų ir tamsybių patsai žmogus, Meilės pasaulio gyventojas.

Tolimas yra šis augimo kelias. Kūno žmogus gyvena šalia kitų, mažai iš kitų telaukdamas ir mažai jiems teikdamas. Geismingasis žmogus nuolat reikalauja iš kito žmogaus gyvybės pajautimo sužadinių. Minčių žmogus nori visiems savo supratimą primesti ir visus juo pavergti. Bet meilės žmogus yra virš viso to iškilęs. Jis žino, kad *kiekvienas asmuo tik savo keliu gali pasiekti palaimą ir pilnatvišką būtį. Todėl jis visą savo amžių skiria tam uždaviniui.*

Meilės žmogus yra iškilęs iš gimties valdžios. Gimtis tėra tik kūrybos priemonė, bet ne tikslas ir todėl jos reikšmė yra laikina. Žmogaus esmė, jo dvasia-siela yra virš visų gimties skirtumų. Tobulasis žmogus visuomet yra šviesaus žmoniškumo apraiška šiame pasaulyje, dieviškos meilės laidininkas viskam, kas yra žemėje.

Tuo tikslu žmogus gimsta žemėje, tam tikslui pasiekti skirta gimtis. Todėl pradėjimas ir gimdymas yra toks kupinas paslapčių. Juk čia glūdi giliausi kūrybos slėpiniai. Kas juos suvokia, išsilaisvina iš visokios vergovės. Nebėra jam įsakymų, nėra kovų su geismais ir troškimais. Tas, per kurį veikia meilė, gali daryti, kas jam tinka. Nebelinksta jis į niekus, tedaro vien tai, kas žmoniška. Nes tas, kuris pasilieka meilėje, yra gyvas Dievuje.

„Aš pasirinkau uždavinį nešti į savo tautiečių širdis visa tai, kas žadinti galėtų aukščiausias ir prakilniausias žmogaus jėgas.“

Jaunimas, 1914 m. sausio mėn., 13 p.

Mažosios Lietuvos šviesuolis Vydūnas (Vilhelmas Storostas) gimė 1868 m. kovo 22 d. Jonaičiuose. Augo darnioje mokytojo šeimoje, maldingumo, dainų ir muzikos aplinkoje. Jautėsi gimęs iš šviesos, jau vaikystėje numanė *savo kilmę esant Didžiajame Slėpinyje*, anksti apsisprendė pasišvęsti *daugiau negu paprastai gyvenimo prasmei ir esmei*. Tapo mokytoju, kelerius metus mokytojavo Kintuose, vėliau Tilžėje, kur dirbo ir kūrė didžiąją dalį savo gyvenimo. Baigiantis Antrajam pasauliniam karui, pasitraukė Vokietijos gilumon, paskutiniuosius septynerius gyvenimo metus praleido Detmolve. Ten 1953 m. vasario 20 d. ir pasitraukė kiton būtin. 1991 m. rudėnį Vydūno palaikai perlaidoti Bitėnų kapinėse, netoli Rambyno.

Visą savo gyvenimą, nuo jaunystės iki paskutiniųjų dienų, Vydūnas nuosekliai ir atkakliai žadino lietuvių tautos dvasią visais įmanomais būdais – žodžiu, raštu, vaidinimais, dainomis ir savo tauraus asmens pavyzdžiu. Paliko daugiau kaip 60 knygų – kūrinių scenai, filosofinių ir istorinių veikalų, vadovėlių, dainų rinkinių, taip pat leido švietėjiškus žurnalus.

Artėja 150-osios mūsų tautos šviesuolio gimimo metinės; 2018-ieji jau paskelbti Vydūno metais. Viliamės, kad tai paskatins Vydūno skelbtų žmoniškumo idėjų sklaidą ir pritaikymą visuomenės bei žmogaus gyvenime.

*

Ši knygelė skirta pačiam giliausiam ir svarbiausiam jausmui – meilei. Žemėje, per žmonijos istoriją, gyveno apie šimtas milijardų žmonių. Ir visi jie mylėjo. Dabar gyvena septyni milijardai žmonių. Ir visi jie myli arba trokšta mylėti. Meilę suprantame ir išgyvename skirtingai. Įvairios būna meilės apraiškos. Ši knygelė – ne apie kasdienės meilės apraiškas. Joje, sekdami Vydūno mintis, prisiliesime prie giliausios meilės prasmės ir esmės.

